

govih višinah so, kakor tudi na drugih apnenih bregovih koritom podobne globine, v katerih prebivalci se jejo jara žita. Tudi so na tem pogorju dobri pašniki. Lisco loči le Savina od tega pogorja. Da turje v vseh slovanskih jezicah (primeri: ruski vrhoturski les) pomeni visoko pogorje, ni treba dokazovati. Ker je kohorta Turiščanov na visoki Lisci postavila spominek svojemu hrabremu vojskovodju Marku Ulpiu Rutilianu Melejevem sinu, tedaj je morala iz Perzije vrnivša sopet posedovati svoja rojstvena stanovališča, vojščaki so obdelovali po dokončani vojaški službi sopet svoje pogorje: Turje, katero je dalo njihovi kohorti ime. Dasiravno sin ima že latinsko ime, vendar je še očetovo čisto slovensko, katero nahajaš po Kranjskem in Štajarskem. Melè je slaven državni pravdnik v Gradcu.

Iz temata „mel“ najdeš tudi pri drugih Slovanih osebna imena, na priliko: Meleh, Meleša, Melko, Melkuš, Meluh (Moriškin 121.); korenika mel pomeni: conterere.

Da stoji Tauriscorum namesti Toriscorum, Turiscorum, lahko se razjasnuje, ako pomislimo, da še danes ljudstvo slovensko prebivajoče po planinah glasnika **o** in **u** izgovarja kot „au“, postavimo: Baug, lauč, leuč, dauh, raug za: Bog, luč, duh, rog, zato na rimskih kamnih: Leučimara = Lučimara, Teurnia = Turnja itd., zato tudi v nemških listinah najdeš zmirom oblike: Laufnizgraben, Taupliz, to je: Lubnice, Toplice, Leutsch, Leutschah, to je: Luče — v Lučah.

Tore, Ture, Torijsko — Turijsko (pogorje, bregovje) se je nekdanj vseh pogorje, ki se vleče od solivarskih planin do Vrhnike po gornjem Štirske, Koroškem in kranjskem Gorenkem, in še dandanes se velijo gornje-štajarske planine Tauern, to je: Tore-Ture, postavimo: Hochtauern, Tauern Schattseite, Tauern Sonnseite; primeri še rečico: Tauernbach, in v njihovih okrožjih najdeš sama slovenska imena gor, vesi, rečic, postavimo: Triebenthal (trebna dolina), Pusterwald (pusta hosta), Lobming (Lobnik), Pölsbach (pelso — pleso, muža), Löttschenbach (lôčni potok), Staritzenalpe, Jassnitzalpe itd. Na slovenskem Štajarju pa še te opominjajo na ime: Tore, Ture krajna imena: Turjak pri Misliji, Turja, potok, Turska, potok pri Slovenjem Gradcu, Turno, Turnovice v celjskem okraju. Čisto ime še najdeš: Turach, to je: v Turah v judenburškem okraju, kjer je občina: Predlitz (Predlice), in Glawokengraben, Glawockenbach, bližnji potok pa se že veli ponemčen: Tiefenbach. Blizo je: Zeiring v listinah osmega stoletja: Zurice, Surice za Rimljanov: Surontium.

Zgodovinoslovci bodite pravični in priznavajte, da so Slovenci v predhistorični dobi že ondi stanovali, kjer jih najdemo v historični. Ali slepa strast zametuje resnico v političnem in znanstvenem življenju.

Dopisi.

Iz Zadra 1. avg. (Prihodnjemu deželnemu zboru) bode 16 slovanskih poslancev brž v prvi seji predlagalo nasvèt, da se reši dalmatinsko vprašanje, to je, s §. 65. ogersko-hrvaške sprave od 8. novembra 1868. leta bojo zahtevali združbo Dalmacije z Hrvaškim, ker to je „trojedna kraljevina“, in po tej z Ogerskim, in da prva stopinja v to združbo naj je ta, da dalmatinski poslanci ne grejo več v državni zbor dunajski. — Škof Knezević je bil cel mesec v Kotru, al nikoli si ni upal iz mesta iti na deželo; če je na večer šel po mestu, spremljalo ga je 6 policajev. Ker je nasprotoval vpeljavi slovanskega jezika v kance-

lije, šole in javno življenje, in je v dunajskem državnem zboru glasoval za obsedni stan na Českem, za občno vojno dolžnost, za to, da Dalmacija ostane pri Cislajtaniji itd., ga slovanski narod tako sovraži, da se ne sme med njim pokazati. Zato je opustil namenjeno vizitacijo, Kotar zapustil in se v Zadar podal.

Iz Istre 8. avg. U. G. (Koledar „Istran“) bode kakor poročilo iz Kopra v „Novicah“ list 21. julija t. l. govori, zaspal — zaspal bode zavoljo pomanjkanja duševne pomoči, kajti vrednik razun dveh vrlih bogoslovcev in prečastitega porečkega škofa nima nobenega pomočnika. — Mar to ni dovoljne pomoči? Astronomični del naj g. R. iz drugih koledarjev prepíše, pomočniki naj pa vsak svoj nauk zapišejo — in kar je tudi treba, naj ne manjkajo podobe svetnikov (kakor so se pogrešale v lanskem), da bo podoben kranjski praktiki ali zagrebačkemu šoštaru, in gotovo se bode lahko spečal. Sicer pa po koledarčeku samem se Istran ne bode probudil. Osnovajte mu časopis, časopis kakor so „Novice“, če tudi na pol manjši, in videli boste, kako se bo omika širila! Premislite: Kdo je vzrok, da se je slovenski narod probudil, in sedaj tako možato naprej korači? „Novice“! Niso li vsi slovenski časniki od ponižne „Domovine“ do ponosnega „Slovenskega Naroda“ vsi sinovi „Novic“? Slavni slovenski možaki pa — kdo jih je probudil, da so do take veličine dospeli, da se jim ves slovanski svet čudi? Ni davno, kar mi prijatelj iz Mostara (Ercegovine) piše: „Radujem se značajnosti slovenskih prvakov i o napredku naroda, da je medju svemi jugoslavjanskimi narodi do prva stupnja izobraženosti dospeo“. Vsemu temu početku i srečnemu napredku povod dale so „Novice“. Kdo more to tajiti? Zato pa nastopimo ta izgled tudi „Slovani, koji u Istri bivamo, sdružimo se, osnovajmo našemu spijočemu narodu časopis u razumljivoj hrvaščini“; probuditi će se, vremenom, — na sve strane izobraziti, ter slomiti lance, kojimi ga sada himbeni lahun veže. Rodoljubi javite se!

Iz Trsta 9. avg. (Nove homatije.) Bodi Slovenec ali katoličan, nisi varen druhal lahonske — tega smo se prepričali spet v nedeljo 1. dan t. m. popoldne, ko je „katoliško društvo“, ki šteje že okoli 2000 družbenikov, imelo svoj prvi občni zbor. Ne le, da so „kulturci“ nove ère na vogalih nabita povabila v ta zbor dali trgati z zidov ali jih ostudno pomazati, kjer jih zavoljo visočine odtrgati niso mogli, se je liberalizem dalje kazal tudi v tem, da društvo ni moglo dvorane dobiti, kjer bi bilo zborovalo, dokler se ni prevzvišeni škof dr. Legat usmilil in društvu dvorano v svoji hiši v ta namen prepustil. Ko je slišala druhal različne baže, da bo zbor popoldne, privrela je pred škofovo hišo, in kdor je šel noter, bil je z žvižganjem in zabavljicami sprejet. Priteklo je nekoliko civilnih policajev na stražo, al tudi te so nabunkali razsajalci. Kmalu pride vojaška policija na pomoč, ktera je vgrabila čez 30 glavarjev in je zapolnila trume, da so bile ulice saj toliko proste, da so po končanem zboru mogli škof, predsednik društva podmaršal baron Marenci in družbeniki iz škofije v bližnjo cerkev starega sv. Antona. Vendar je tu bila velika gnječa hudobnih zijalcev. Ranjen je bil pri tej priliki en policaj na očesu in en otrok, kateremu na glavo je z 3. nadstropja neke hiše okrožnik (tálar) padel, ki je bil namenjen policaju, ki je poleg njega stal. Kakor „Triest. Ztg.“ piše, je že 16 razsajevalcev po pravilih ukaza od 1854. leta obsojenih v policijski zapor na 4 do 14 dni in začasno so izpuščeni, ako se pritožijo zoper razsodbo. Ako bi se bilo kaj tacega kje drugej zgodilo, ne vem po tem, kar smo dozdej iz Kranjskega brali, ali ne bi bila preiskava trajala tedne in mesece in da bi se bila sodba

hudo glasila. Lahoni so srečnejši, in čudili se boste, da 3. dne t. m. je imel mestni zbor izvanredno sejo in sklenilo se je, da se podá c. kr. deželnemu glavarstvu sporočilo o teh dogodbah, katero pravi, da je vlada katoliško društvo preveč podpirala (!) ter se pregrešila zoper liberalna državna pravila (ti možaki hočejo tedaj svobodo le za-se!) in da so se policaji do nagajalcev in gledalcev nepostavno obnašali (!). Iz tega se jasno vidi, da se naše mestno starešinstvo ni nič naučilo od lani, a tudi nič pozabilo. Kamo jadramo?! — „Primorec“ je po ces. gosposki ustavljen, zato ker ni kavcije odrajtal, ki jo gosposka zahteva od njega zato, ker v „Primorcu“ in „Slov. Primorcu“ vidi le en in edin list, po takem pa po njenem mnenji list ni oproščen kavcije.

Iz Celja 9. avgusta. — „Verfassungstag“ je tedaj včeraj po Savini splaval — requiescat in pace! Od tega shoda, ki je bil izprva oklican za javni shod, tedaj za to, kar so tabori, pa se je v nedeljo skrčil na zaprti zbor v „klosterskem vrtu“, se pač more reči: „parturiunt montes, nascitur ridiculus mus“, to je, „gora se je napenjala, a porodila je miš“. Tù se je prav očitno pokazalo, da program tak, ki nasprotuje resolucijam, ki jih je velikanska večina slovenskega naroda na taborih naših sklenila, nima prostora na zemlji slovenski, milo nebó nima strehe za take sklepe, ki izvirajo od stranke, ki nima srca za potrebe naroda slovenskega in nima čutja za pravice njegove. Namesti taborišča pod prostim nebom, kamor je slobodno pripuščen prihod vsacemu kakor pri slovenskih taborih, so se stisnili v ograjen vrt in dovolili vhod le takim, ki so pajdaši one stranke, za katero je veliko hrupa, pa malo volne. Naš slovenski narod pa še pogledati ni hotel v to ograjo. Kar je tedaj v tej ograji sklenjeno bilo, ni družega nič nego sklepi nemške ali nemškutarske peščice. Privzeli so si sicer en voz delalcev iz bližnje tvornice in en voz delalcev iz kranjskega Zagorja, ki so v tej igri predstavljali „slovence“, pa si udingjali se vé da tudi enega govornika „aus dem Volke“; al že to kaže, da jih več niso mogli vloviti ali da se jim je denarja škoda zdelo, da niso več tacih „nemških slovencev“ angažirali. Sploh je celjski „verfassungstag“ prav reven bil; silno vabljen Ljubljana je dala malo deležnikov ustavovércev; iz Gradca itd. bilo je neki pripravljenih 13 vagonov, v katerih se je pa pripeljalo kakih — 43 oseb. Dežman, ki nikoli ne spregovori slovenske besede v deželnem zboru, je prišel pridigovat — v drugo deželo. Zakaj si ne upa v kranjskem taboru pred narod stopiti, to že sam dobro vé. Iz vsega tedaj, kar se je godilo v nedeljo v klosterskem vrtu, se vidi, da so si ustavoverci sami trobili v ušesa: „Ophelia geh' in's Kloster“! Povem naj še, da je v Celji ta dan zelo dišalo po velikem „rajhu“, kajti vihrale so nemške zastave in ena bila je celo — pruska!

Iz Ormuža na Štajarskem. (Tabor.) Spet je mati Slovenija doživela srečen dan. Blizo 9000 domoljubov je povečalo tabor naš v nedeljo. Prišle so deputacije mnogih čitalnic s zastavami, posebno mnogo rodoljubov iz Hrvaškega, pa tudi iz družih krajev. Milo smo pogrešali društva „Sokola“, katero je le eden nadomestoval. Razun toček, ki so bolj zadevala krajne zadeve, povdarjal je sopet ta tabor slovenski na meji hrvaški potrebo zedinjenja Slovencev v eno kronovino avstrijsko*), vpeljavo slovenskega jezika v šole in urade in napravo slovenskega vseučilišča. Vse te resolucije, kakor tudi razprave o odgojevanji slovenske mladine so bile soglasno

*) Le čakajte Ormužci, da Vas naš Pajk zarad „zedinjenja Slovencev“ ne toži za „Hochverrätherje“! Vred.

in z velikim navdušenjem sprejete. Ker je bil isti dan „Verfassungstag“ v Celji, je bil slovesni protest zoper vse sklepe, ki jih ta „tag“ na slovenski zemlji o Slovencih naredi brez Slovencev, z gromovitimi dobro-klici sprejet. — Govorniki so bili dr. Petovar, prvosednik tabora, dr. Razlag, dr. Vošnjak, dr. Zarnik, vrednik Tomšič in Bož. Raič. Tabor, na prijaznem mestu napravljen, se je od konca do kraja vršil v najlepšem redu.

Iz Idrije 8. avg. — Národna zavest se v našem mesticu vedno bolj razcveta. Čitalnica naša, ki narodno omiko v prvi vrsti pospešuje, napravi danes v nedeljo 8. avgusta pri lepem vremenu narodno veselico na pristavi g. Leskovca. Ako bode vreme neugodno, prestavi se ta prijetna zabava na prihodnjo nedeljo. Da bodo bralci „Novic“ videli, da idrijske „besede“ niso prazne igrače, marveč lepo vredjene, okusne, izobraževalne in spretnemu slovenskemu narodu primerne veselice, pošljem vam danes, predrage „Novice“, le program današnje zabave, obljubim pa, da vam obširen njen popis prihodnjič naznanim.

Iz dolenske strani 6. avg. F. Ah. (Metelkova darila.) Večkrat sem že mislil, kako je to, da niti „Novice“ niti „Učit. Tovarš“ več ne prineseta imen učiteljev, ki dobijo vsako leto Metelkova darila, namenjena onim, ki se v šoli posebno marljivo s slovenščino in sadjerejo pečajo in so tudi drugače pridni. Ako se ne motim, sta oba imenovana lista vsako leto svetu priobčila imena obdarovanih učiteljev, le kake dve leti morebiti ne izvemo o tem nič. To pa gotovo ni prav. Stvar je taka, da jo svet slobodno izvé, zakaj bi tedaj ne bila očita? Ker že o Metelkovih darilih govorim, ne bo od več, da še to povem, kar sem sam čul sèm ter tje (kajti moj posel je tak, da moram večkrat po naši ljubi domovini potovati) iz ust verjetnih mož, večidel pa od učiteljev samih, kako se imenovana darila delijo, in kako malo se je mnogokrat gledalo na prave zasluge obdarovanih, še manj pa na poslednjo voljo blagega darovalca. Pred nekolikimi leti je eno darilo dobil neki učitelj, ki je sicer priden, pa do tistihmal ni ne enega drevesca vsadil in ne enega cepil. Kako zdaj dela, ne vem, pa dosti je bilo, da je imel „visocega“ prijatelja. Nek drug je sam pripovedoval, da je M. darilo zato dobil, ker mu je šla krava pod zlo! In lansko leto sta bila obdarovana učitelja iz kranjske Nemčije, na priporočilo dekana M. K. Ne rečem, da ta dva učitelja nista pridna in hvale vredna, al M. daril po moji misli nista zaslužila, kajti eden ne zná sam nič slovenskega, tedaj se s slovenščino pečati ne more, drugi je sicer Slovenec, pa, kakor sem iz gotovega vira izvedel, v njegovi soli slovenščina nima mesta, ali da noče ali znabiti da ne sme. Od obeh pa tudi vem, da za sadjerejo nič posebnega storila nista. Pravil mi je nedavno neki župnik, da je on tudi lansko leto svojega učitelja, čegar posebno skrb in delavnost za sadjerejo so tudi že „Novice“ omenile, imenovanemu dekani službeno in dvema višema gospodoma privatno priporočal, in poleg tega se je dekan imel priliko sam prepričati o resnici tega, kar mu je župnik poročil, a učitelj vendar — ni nič dobil. Kaj je bilo tega krivo, ne vem. To pa mislim, ko bi učitelj ne bil v vsem sposoben, da bi ga župnik priporočal ne bil. Znabiti, da se mu šteje to v greh, da je po naključbi učitelj popolnoma slovenske šole, kakor se znabiti šteje onima dvema učiteljema v posebno zaslugo, da so njune šole čisto nemške, ali da sta znabiti naročnika „Tagblatt“, kar je menda dandanes za učitelje posebna zasluga. — Pravica zahteva, da darilo dobí, komur darilo gré!

Iz litijske okolice 5. avg. (Lov „Tagblattorcer“ na glasove za trgovsko-obrtnijsko zbornico.) Težko sem

že pričakoval izvedeti, kako so se volitve izvršile za trgovsko in obrtnijsko zbornico, ker sem v „Novicah“ bral, kako nasprotniki po deželi izkaznice pobirajo. Tudi v litijskem okraji so se od nasprotne stranke izkaznice od krčmarjev, rokodelcev itd. pobirale; po Šmartnem pri Litiji se je posebno trudil za te izkaznice baron A., grajščak grmaški; ali jih je več ko 3, meni znane, nabral, namreč od enega kolarja, enega kovača in enega krojača, ne vem vam sicer povedati, to pa vem, da kovač in kolár sta se še potem izgovarjala, da bi baronu izkaznic ne bila izročila, ko bi bila vedela, da so to Nemci, za ktere je baron delal; brž ko ne, je pa to le prazen izgovor; vedela sta že, pa zamere sta se bala. — V Zagorji, kakor sem čul, je bil za to postavljen gosp. K. iz Zagorja, ki se zelo rad vselej trudi za nemčijo, al vse njegovo delovanje ima malo vspeha; tako 1867. leta, ko so bile v Trebnem prve volitve deželnih poslancev in on je bil volilec, je celo pot v Trebno druge volilce nagovarjal na svojo stran, pa ves njegov trud bil je bob v steno; ravno tako se je sukal pri drugih volitvah, čeravno še za volilca ni bil izvoljen. Isto tako je tem mešetarjem tudi pri volitvi za trgovsko in obrtnijsko zbornico njihov trud po vodi splaval. Marljivo so nabirali izkaznice, pa jih zelo malo nabrali. Domačim našim možakom pa ni bilo treba tacega truda, da bi bili sami po hišah hodili, ampak sami ljudje so jim radi izkaznice na dom nosili in jih za svet popraševali, ktere možé naj volijo. Za tri spoštovane rodoljube jaz sam dobro vém, da se jim je stotin toliko izkaznic prostovoljno nanosilo, kolikor jih je Grmaški baron s svojim slugom nabral. — Zdaj se je spet prav očitno pokazalo, do katerih gospodov imajo ljudje po deželi več zaupanja, ali do taci, ki se potegujejo za domačo reč, ali do tisti, ki se trudijo za nemškutarijo. Tagblattovci se zdaj saj ne morejo izgovarjati, da tudi oni niso imeli svojih agentov po deželi. Imeli so jih, imeli na kupe, in prav mnogovrstne baže, kakor slišimo, pa največ beričev. Naj si enkrat za vselej zapišejo za uho, da njihovi agenti po deželi ne opravijo nič, prav nič, čisto nič!

Iz Iga 5. avgusta. — Imel bi Vam marsikaj poročati iz našega okraja. Ker pa slišimo, da deželni zbor namerava se ozreti na dogodbe v naši deželi poslednjega časa, opustimo premetavanje v časnikih, kjer človek tako vsega povedati ne more, če tudi je gôla resnica. To pa vam z dobro vestjo naznanim, da naše ljudstvo je pametno in zmerno in nalašč nikjer ne zgreša postavne poti.

Iz Ljubljane. (Volitve). V zadnjem listu smo omenili, da so v kupčijsko in obrtnijsko zbornico izvoljeni bili z veliko večino od „Slovenije“ priporočeni narodnjaki. Danes pa poročamo o tej volitvi natančneje: 410 trgovcev ima pravico voliti v trgovski oddelek in od teh se je postavno udeležilo volitve 236; obrtnikov, ki volijo v obrtnijski oddelek, je 11.190, udeležilo se jih pa volitve postavno 3906; v rudarski oddelek je imelo pravico voliti 24 volilcev, volilo pa jih je postavno le 5. Izvoljeni so v trgovski oddelek gg.: Jož. Debevec, z 168, Jan. Hartman s 226, J. Fabijan s 168, Jan. Jamšek s 168, Fr. Fortuna s 168, Vazilij Petričič s 167 glasovi. (V tem oddelku so dobili kandidatje konstitucijskega društva: Baumgartner C. 67, Dreo A. 65, Gustav Stedry 64, Treun Matevž 63 in Plautz Jan. 62 glasov). — V obrtnijski oddelek so bili izvoljeni gospodje: Tönies Gustav s 3140, Šventner Jožef s 3188, Schreiner Matevž s 3137, Skale Pavel s 3137, Vrhovec Blaž s 3137, Čepon Anton s 3136, Perme Anton s 3133, Ničman Henrik s 3131 glasovi. (Od kandidatov konst. društva pa je dobil Korn Henrik 765, Toman Peter 765, Debevec Franc 764,

Samasa Albert 763, Doberlet Franc 763, Legat Franc 761, Riestler Simon 761, Wernig Tomaž 761 glasov). — V rudarski oddelek je izvoljen enoglasno gosp. bar. Mihael Zojs. — Po takem trgovska in obrtnijska zbornica šteje razun omenjenih letos izvoljenih 15 odbor-nikov, še 9 družih, prejšnje leto izvoljenih. Od teh so v trgovskem oddelku gospodje: Jožef Kušar, trgovec v Ljubljani, Andrej Lavrenčič, trgovec v Postojni, Matevž Pirc, trgovec v Kranji in V. C. Supan (predsednik zbornice), trgovec v Ljubljani; — v obrtnijskem oddelku gospodje: Jožef Blaznik, tiskar, Janez Horak (podpredsednik zbornice), rokovičar, France Mali, usnjar, in Jožef Strzelba, svečar v Ljubljani; — v rudarski oddelek je namesti umrlega gosp. Janeza Tomana, fužinarja iz Kamnegorice, poklican pl. Javornek, fažinar v Trziču.

— (*Gosp. Al. Herrman, sekcijski svetovalec pri ministertvu za uk, v Ljubljani.*) Zadnje dni meseca julija je g. Herrman ogledoval tudi ljubljansko pripravniško (preparandiško) šolo. Že to, da „Laibacherica“ in „Tagblatt“ nič ne sporočata o tem ogledu, kaže, da mu ta šola, ktero vodijo skoro sami „ustavovérce“ in „liberalni“ učitelji, ni bila nič kaj po vseči. Pa kako bi omenjena lista tudi môgla o svojih ljubljencih naznaniti kaj tacega, kar ni voda na njun mlin! Vljub temu molku je vendar brzo počil glas po mestu o tem, kar se je godilo ob prihodu Herrmanovem. Že to, da je gimnazijskega prof. Hönig-a seboj pripeljal, osupnilo je vodjo in učitelje; skoro obstekleneli pa so, ko ga g. Herrman naprosi, naj on pripravnike izprašuje iz zemljepisja in zgodovine, o katerih so izpraševalci kaj malo vedeli povedati. Debelo so pogledali učitelji, ko je g. Herrman učitelju verozakona veleval, naj pripravnike izpraševa iz katehetike, ktere so se doslé učili samo bogoslovci. (Ta veleval meri menda na to, da ljudski učitelji po novem šolskem kopitu utegnejo učiti tudi krščanski nauk). Vrh tega je ministerski poslanec popolnoma zavrgel metodo, po kateri se v Ljubljani uči, zlasti menda metodo gosp. Lesjakovo, rekši, da je tej metodi dokljenkalo že pred 20 leti. Tako pripoveduje govorica po mestu; kdor kaj družega vé, naj pové, da popravimo, ako je kaj pomote o teh vrsticah.

— (*Nov način podučevanja in izpraševanja je iznašel gosp. Lesjak, začasni okrajni šolski nadzornik.*) Star latinsk pregovor pravi: „nič se ne godi novega pod solncem“. Da pa to ni res, dokazal je g. Lesjak pri skušnji z učiteljskimi pripravniki, kajti stavil je nemška vprašanja in učenci so mu odgovarjali slovenski; če kateri ni mogel izpeljati ali če je krenil na stran, popravljaj ali pomagaj mu je po nemški. Kaj tacega gotovo še ni bilo na svetu. Ali g. Lesjak misli prositi privilegije za to svojo iznajdbo, ali je hotel v djanji pokazati, kako se lahko najprej zadosti ravnopravnosti slovenskega jezika, ali pa pokazati stud do slovenščine in da zná tudi nemški, tega ne vemo. Morda nam g. Lesjak sam blagovoli razložiti korist in prednost novôrnega podučevanjskega načina. Prosimo!

— (*„Mali slovenski pevec“*, zbirka dvoglasnih šolskih napevov, zložil Jos. Levičnik, učitelj v Železnikih) se glasi snopeč 17 malih pesmic, ktere so ravnokar na svetlo prišle in so zložene za dva glasa, razun dveh (štej. 12. in 14.), ki ste samospeva. Za šolsko mladino so te pesmice prav pripravne; one ne segajo nikjer čez naravni obseg in zmôžnost mladih grl in so melodične; izraz dvojnega glasa je povsod pravilno izpeljan. Po vsem tem tedaj moremo to zbirko na vse strani marljivega učitelja g. Levičnika narodnim ljudskim šolam z dobro vestjo priporočati. Cena — po 30 krajc. — je tudi tako majhna, da se povsod lahko seže

po tej pesmarici. Dobiva se pri bukvozezu Gerberji v Ljubljani.

— (*Schillerfest.*) Po zadnjih volitvah strašno potrta srca nekoliko si olajšati, je „Tagblattovim“ prijatlo dobro došel koncert na vrtu kazinim, da so mogli trikrat slišati „das deutsche Lied“ (nemško pesem). Tudi mi, in morebiti še veliko bolj kot mnogo kričalcev po 3kratni ponovi „nemške pesmi“, cenimo pesnika Schillerja; al slovesnosti, njemu na čast, so poslednja leta bolj demonstracije Tevtoniji, kakor pa pokloni slavnemu pesniku; saj pred letom 1848. se noben kazinar ni zmenil za čestitanje Schillerju. Nam je nek pošten Nemeč sam pripovedal, da se mu je pri kazinskem „Schillerfestu“ prav zelo gnjusil razposajeni krik taci ljudi, ki še prav nemški ne znajo! To je pač najboljša kritika nemškutarskim burkam.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Odbori cislajtanske in ogerske delegacije še niso dovršili svojih nalog; vendar se sliši, da delegaciji končate svoje delovanje že do 20. dne t. m. — Kdaj prav se začne deželni zbori, še ni gotovo.

— Ko bi bila strela vdarila med deželne glavarje, tako hočejo drug za drugim zapustiti svoja mesta. Štajarski glavar baron Mecsery je že odstopil, češ da boléha; ljudje pa pravijo, da še nikoli ni bil tako zdrav kakor je zdaj; ker pl. Kaisersfeld-Blagotinšek noče namestništva prevzeti, pravijo, da graški župan Frank pride na to mesto. Menda da je bolezen le političen náhod. Tudi tirolski deželni glavar baron Lasser odstopi; odstopita tudi linški, grof Hohenwarth in pa salcburški, grof Coronini, kateremu je neki boginja Fortuna tako mila bila, da ne mara za službo več; naslednik mu bode — tako pravijo — od dunajskih časnikov večkrat napadani knez Metternich, c. k. vladni svetovalec v Ljubljani.

— Minister dr. Giskra je vsem cesarskim deželnim glavarjem poslal okrožnico, v kateri jim ukazuje, kako naj se obnašajo do samostanov (kloštrov). Ta ukaz obsega 4 točke: prva je ta, da deželni glavarji skrbno preiščejo vse samostane; druga je ta, da vsi svetni duhovščini, mnihom in nunam odločno povedó, da se jim ni treba podvreči kaznim, v ktere jih obsodijo njihovi duhovni predpostavljeni, in da noben drug, razun postavnih ces. gospósk, nima pravice, s silo zoper nje ravnati; tretja točka je ta, da vsem osebam, ki so po povelji duhovnih oblastnij v kakem zaporu, brž pripomorejo, da se iz tega zopora izpusté; četrta točka pa je ta, da ces. deželni glavarji ponavljajo včasih preiskavo samostanov.

Česko. Iz Prage. Društvo „Slovanska Lipa“ je v eni svojih poslednjih sej sklenilo, da narod česki pri-trjuje deklaraciji českih narodnih poslancev, — da vsak, kdor ne voli za deželni zbor poslancev takih, ki jih nasvetujejo narodni zaupni možje, je hudoben protivnik narodu, in da v razgovor zaradi volitev poslancev se imajo napraviti tabori. V tem smislu so se razposlali razglasi po deželi.

— V spomin petstoletnice Ivana Husa bode 4. 5. 6. in 7. septembra velika svečanost v Pragi in v Husincu, rojstnem kraju Husovem. Poseben odbor je osnoval program tem svečanostim.

Moravsko. Iz Olomuca. Vlada je dovolila, da se tukaj napravi česka (slovanska) viša gimnazija.

Galicija. Iz Lvova pišejo časniki, da se je dr. Ziemiakovski v zapečatenem pismu do dežel.

odbora odpovedal deželnemu poslanstvu. Tandem aliquando! Dr. Ziemiakovski je bil môra, ki je tlačila poslance galicijske, da se niso védli kakor bi bili radi drugi njegovi poslanci. 8. septembra bodo nove volitve. Pravijo, da Gołuhovski in Dubs bota spet voljena, a Ziemiakovski ne več.

Ogersko. „Czas“ piše, da je Dunajčanom ogerska delegacija jako priljubljena. — Se vé da 70 percentov je manj kakor 30!

— (*Žitna cena.*) Prve dni t. m. so zaradi tega, da se povsod toži o veliki suši, ceno vsega žita nekoliko napeli, posebno pa turšice; razun ovsa, za ktere so se oglasili laški vladni kupčevalci, ni veliko kupčije. Cena pšenici najlepši je od 4 gold. 20 kr. do 4 gold. 75 kr., slabeje sorte od 4 do 4 gold. 15 kr., koruzi po 2 gold. 45 kr. do 2 gold. 50 kr., ječmenu po 3 do 3 gold. 15 kr., ovsu po 1 gold. 45 kr. do 1 gold. 65 kr. za vagán (2 mernika).

Saksonsko. — V Počapel-u se je zgodila 2. dan t. m. grozna nesreča v jami, kjer premog (kamnito oglje) kopljejo. 325 delalcev je bilo v jami (dve tretjini izmed njih so oženjeni), kar počí v jami, kakor da bi bil strelni prah se vnel, in v tem hipu se je zadušilo veliko ljudi, veliko pa jih je zgorelo, kajti ta nesreča, ki se mnogokrat primeri v jamah pod zemljo, pripetila se je tako, da se je v spodnjih prostorih morebiti zavoljo hude vročine nabralo mnogo škodljivih gazov, ki jih rudokopi „zaduhlo sapo“ imenujejo; ta sapa pa je vnetljiva, in morebiti je kak delavec neprevidno z lučjo prišel blizo te sape, ki se je hipoma vnela in grozovito nesrečo napravila.

Turško. — Na Turškem se spet vlečejo črne mège na politično obnebjé. Turški vladi preseda mogočnost namestnega kralja egiptiškega Ismajla Paše; zato ga kliče na odgovor: zakaj je v lanskim grških prekucijah poklical armado iz Krete nazaj in kaj je nedavno potovaje po Avstrijskem, Nemškem, Francoskem, Angleškem itd. mešetaril pri vladah teh dežel? Ako ne dá dostojnega odgovora na ti vprašanji, mu žuga turški sultan, da prekličé ferman (sklep) od 12. januarja leta 1841., kateri je njegovemu predniku Mehemedu Ali-u dovolil veliko predpravico, da njegovi nasledniki dedovajo (erbajo) kraljevsko oblast v Egiptu drug po drugem. Res pa se iz vsega kaže, da se Ismail Paša hoče odtrgati gospodstvu turškemu in postati samostalen.

Iz Trsta — se nam poroča, da je v mestu velik nemir zaradi rekrutbe, in da imajo vojaki mnogo opraviti z razzajevalci.

Listnica vredništva. Rodoljubom Vipavskim: Prejeli, pa za danes prekasno; drugi pot gotovo.

Žitna cena

v Kranji 9. avgusta 1869.

Vagán pšenice 4 fl. 55. — rži 2 fl. 90. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 20. — soršice 3 fl. 30. — ajde 2 fl. 90. — prosa 2 fl. 80. — krompirja 1 fl. 60. — fižola 3 fl. 20.

Žitna cena

v Ljubljani 7. avgusta 1869.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 50 — banaške 4 fl. 10. — turšice 2 fl. 90. — soršice 3 fl. 26. — rži 2 fl. 80. — ječmena 2 fl. 40. — prosa 2 fl. 00. — ajde 2 fl. 80. — ovsa 2 fl. — — Krompir 1 fl. 50.

Kursi na Dunaji 10. avgusta.

5% metaliki 62 fl. 65 kr. Ažijo srebra 120 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 71 fl. 90 kr. Cekini 5 fl. 87 kr.